

NARODIL SE KRISTUS PÁN, VESELME SE

Jsou Vánoce. Světem se zase nesou přeznámá slova Lukášova evangelia:

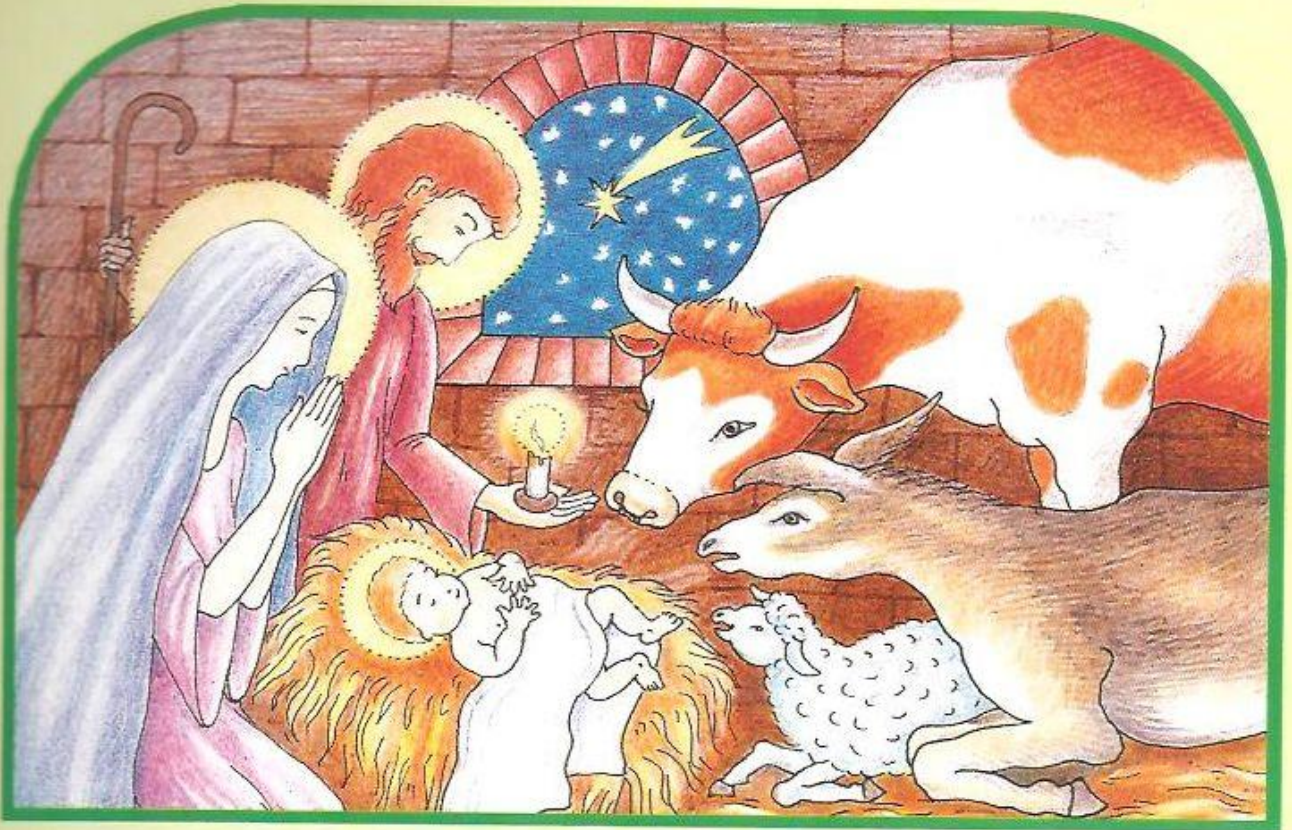
Za onoho času vydal císař Augustus nařízení, aby byl popsán celý svět. I šli všichni, aby zapsáni byli, jeden každý do svého města. Odešel i Josef s Marií z galilejského města Nazaretu do Judeje, do Betléma, města Davidova, protože pocházel z rodu Davidova. Tam Maria porodila syna svého prvorozeného a plenkami ho

ovinula a položila do jeslí, protože nenašli místa v hospodě. I zjevil se anděl pastýřům ponocujícím nad stády, zvěstoval jim radost velikou o narození spasitele a oni se mu běželi poklonit.

Lidová legenda ze západních Čech ale vypráví, že ještě před andělem objevila sotva narozené Jezulátko straka, - slídkilka, již neujde ani šustnutí. Pěkně novorozenátko přivítala na svět, ze všech tvorů

nejprvnější, a proto prý na památku klade první snítku svého budoucího hnízda vždycky už na Štědrý den.

Bájilo se, že zároveň s Ježíškem přišla na svět i růže Panny Marie neboli růže z Jericha, která v ten den údajně v palestinských pouštích rozkvétá. Tajemné rostliny i s dávnou pověstí přivezli ze Svaté země do Evropy středověcí křižáci. V některých západních krajích i dnes dávají na Štědrý

den suchou růží z Jericha do misky s vodou a když "oživne", zpívají koledy.

Vraťme se však do Čech.

Legendy a koledy hovoří o pastýřích, co se seběhli k jesličkám, o třech králích i o bezpočtu poutníků, kteří přinášeli Jezulátku drobné dárky. Nechyběli mezi nimi samozřejmě ani návštěvníci z Čech.

**"Já ti nesu dvě kůžičky,
by zahrály tvé nožičky,
já zas drobet mlíčka, by
kvetla tvá líčka!**

**A co my, ti chudí, dáme?
Darovati co nemáme,**

**my ti zadudáme, písně
zaspíváme!"**

Mohl by mezi muzikanty scházet chodský dudák? Přiběhl všecek sváteční v bílé vyšívané košilce, v kožíšku a kanárkově žlutých koženkách, ve střevicích vyleštěných jako blesk. Zmáčkl pukla, housle se přidaly, klarinet, než se kdo nadál, točilo se u jesliček všechno v jednom chumlu. Ježíšek se usmíval, tleskal ručičkami a dudák, chudáček, ustupoval té tlačenci, ustupoval, až stál u samého volského zadku. Víte přece, že Ježíšek se narodil ve chlévě a v jeslích ho svým dechem zahřívávali volík s oslíkem. Vůl je spolehlivé tažné zvíře, ale hudbě rozumí jako koza

slabikáři. Ten betlémský nebyl lepší. Dudy nedudy, zvedl ocas a plesk! zaplatil hotovými rovnou na střevíc! Dudák nechtěl zkazit muziku. Podupával pěkně do taktu, aby ten neřád co nejdřív z boty sklepl - a věřte nebo nevěřte, při dudání podupává dodnes!

Nebyli to však jen lidé, co se přišli poklonit Spasiteli. Bříza mu věnovala tolik bílého plátka na plenčičky, že jí ze zbytku taktak vyšla bídná košilka. Tenoučká, uzoučká, při každém zaševlení hned praskla, jen se koukněte na kteroukoliv břízu, jak se černé tělo dere dírami ven.

Sletěli se lesní ptáčkové a zkoušeli potěšit božské děťátko:

“Bude žežulička vyrážet Ježíška,

u hlavičky jeho sedávat, líbezně mu bude kukávat,

kukuku, kukuku, zdráv budiž, Ježíšku!

Bude křepelička vyrážet Ježíška

u nožiček jeho sedávat, pět peněz mu bude čítávat,

pět peněz, pět peněz...”

Nejhezčí ukolébavky však vyzpěvoval drobný šedý ptáček, tak nenápadný, že neměl ani jméno. Ježíšek spal, jako by ho do

vody hodil a šťastný Pán Bůh z radosti daroval zpěváčkovi sedm hlasů. Proto mu říkáme sedmihlásek.

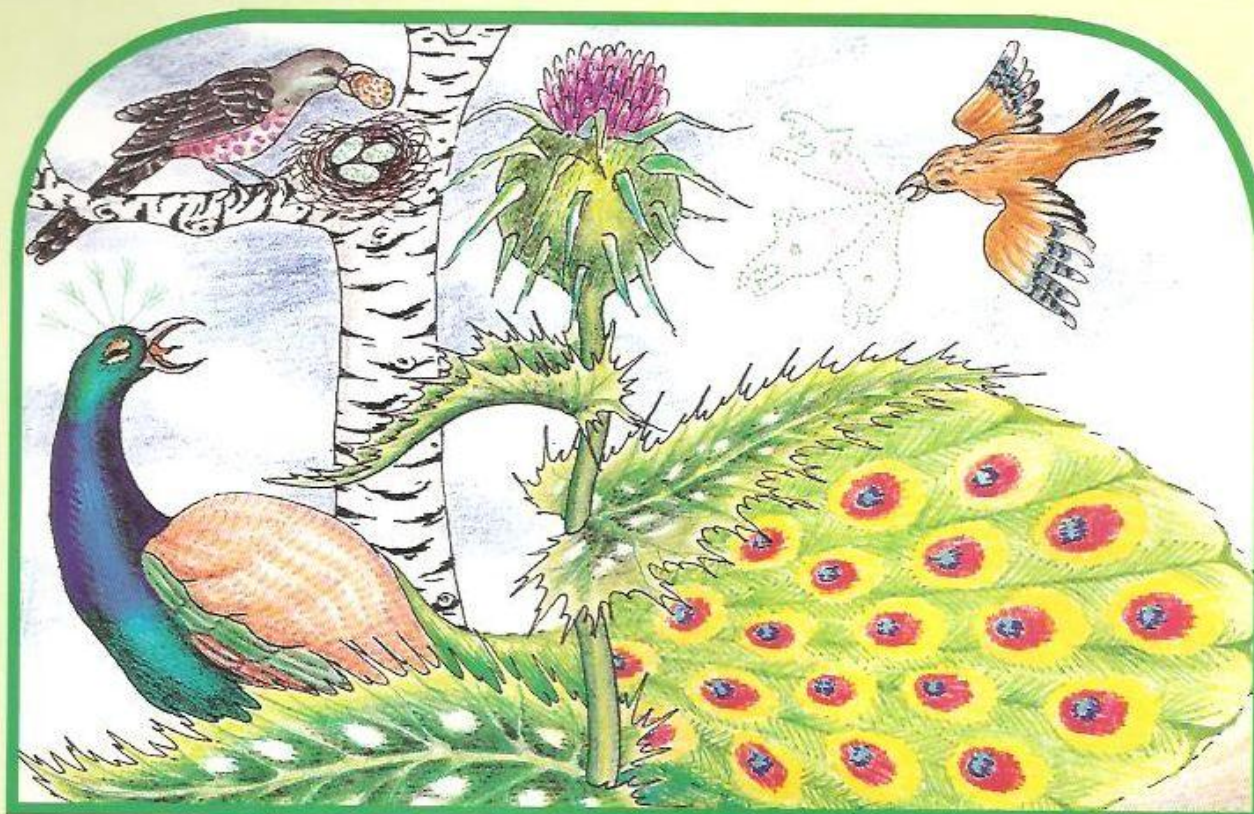
Také hrdlička si ráda pokolébala a ještě přitom zacukrovala. Jenže neposedá nevydržela u kolébky dlouho. Sotva děťátko sklížilo oči, byla chůvička v prachu a Ježíšek spustil křik. Panna Maria zrovna prala, nemohla si sednout ke kolébce. Prosila, domlouvala, až nakonec přivázala všudybylku ke kolébce sametkou. Tu nosí hrdlička na krku pořád.

Král Herodes se bál narozeného mesiáše, židovského krále. Bál se o svůj trůn. Přikázal proto,

aby všichni betlémští pacholíci byli připraveni o život. Josef posadil Marii s děťátkem na oslíčka a spěšně opouštěli nebezpečné město. Volík teskně zabučel, pak padl na kolena a děkoval za čest, že syn Nejvyššího spatřil světlo světa v příbytku tažných zvířat. Na znak vděku za takové vyznamenání tato zvířata při vstávání i lehání vždy klekají.

Svatá rodina prchala dnem i nocí.

Jedle poskytla uhřátému děťátku chladivý stín, aby si mohlo pospat. Matička boží jí zato pěkně na cestičku učesala jehličí. Lípa je ukryla za nepo-

hody, proto prý do ní nikdy neuhodí.

Zato slimák, který Svatoú rodinu nepřichýlil ve své chaloupce, vláčí od té doby domek na zádech a hostinskou, co je bez slitování vyhnala do sychravé noci, proměnil Pán Bůh dokonce v kukačku. V ptáčka, jenž nezná mateřskou lásku a snáší vajíčka do cizích hnízd.

Dlouho trvala strastiplná pouť. Na kámen u cesty usedla unavená matka, aby dala dítěti pít. Vtom se jí zdálo, že slyší dusot koní, že je dohánějí Herodesovi vojáci. Vytrhla synkovi prs z úst, až kapičky mléka zropily listy vedle stojícího bod-

láku. Bílé krůpěje, léčivou sílu a jméno bodlák Panny Marie dostal tento druh na věčnou památku.

Jindy zas páv pronikavým křikem upozornil na pronásledovatele, halící se do noční tmy. Za bystrý postřeh obdržel od Stvořitele duhové "oči" na ocasních perech, jimiž se honosí dodnes.

V hlubokém údolí uprchlíky opouštěla síla. Josef rychle našel úkryt v malé jeskyni v kopci nad cestou. Zkušené vojáky však neoklamal. Seskákali z koní a pročešávali stráž. Ze skulinky vyklouzl pavouk a jako o závod zatkával vchod hustou sítí. Ježíškovi zachránil život a

také lidem prý nosí štěstí.

Vojáci odjeli s nepořízenou, odpočinití běženci se vydali na další pouť. Zdálo se, že nebezpečí je zažehnáno. Ke králi Herodesovi se ale na lovu přidala sojka. Ta je též takový lesní četník, ví o každém hnutí, ví, kde se skrývá Ježíšek, a Štěbetalka nepoví, co neví. Honem, honem jí Pán Bůh zmátl jazýček. Proto se od té doby ozývá hlasy všech možných ptáků i zvířat.

Marie Korandová
(na motivy západočeských a opavských lidových legend)

ilustrace Daniela Schredlová